

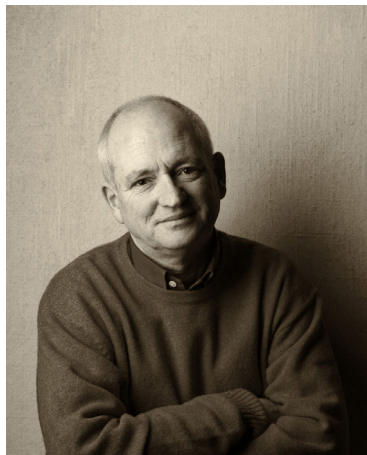
Citation:

Sawicka, I. (2018). Robert Elsie – wspomnienie pośmiertne (*29 czerwca 1950 – †2 października 2017). *Slavia Meridionalis*, 18. <https://doi.org/10.11649/sm.1668>

Irena Sawicka

Instytut Sławistyki
Polskiej Akademii Nauk

Robert Elsie – wspomnienie pośmiertne (*29 czerwca 1950 – †2 października 2017)

Dnia 2 października 2017 roku odszedł największy albanolog wszechczasów – Robert Elsie.

Urodził się 29 czerwca 1950 roku w Vancouver w Kanadzie, gdzie spędził młodość i studiował filologię klasyczną oraz językoznawstwo na University of British Columbia. Następnie kontynuował studia i prowadził prace badawcze w Europie: na Freie Universität w Berlinie, w Paryżu na Sorbonie oraz École pratique des hautes études, w Irlandii w dublińskim

Robert Elsie, 2010

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_Elsie

This work was supported by the Polish Ministry of Science and Higher Education.

Competing interests: the author is a member of the Editorial Team of this journal.

Publisher: Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 3.0 PL License (creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/), which permits redistribution, commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited. © The Author(s) 2018.

Institute for Advanced Studies oraz na uniwersytecie w Bonn w Niemczech. Otrzymał rzetelne wykształcenie lingwistyczne. W 1978 roku w Bonn obronił rozprawę doktorską z zakresu językoznawstwa i studiów celtyckich. Następnie korzystając z kontaktów Uniwersytetu w Bonn, miał okazję poznać Albanię, gdzie spędził kilka lat i poślubił Albankę. W tym czasie odwiedzał też Kosowo, gdzie miałam okazję go poznać. Na stałe zamieszkał w Niemczech.

Kontakt z Albanią sprawił, że Robert Elsie postanowił poświęcić się studiom albanologicznym i z czasem stał się wybitnym ekspertem w zakresie kultury albańskiej. Na jego dorobek w tym obszarze badawczym składa się ponad 60 książek i liczne artykuły.

W połowie lat 80. XX wieku zaczął zajmować się przekładem – przede wszystkim albańskiej literatury, ale także tłumaczeniem symultanicznym. Między innymi pracował jako tłumacz w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Bonn, potem w Brukseli. Brał udział w szeregu ważnych negocjacji Niemiec, Unii Europejskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych, NATO, Rady Europy. W 2002 roku rozpoczął służbę w Międzynarodowym Trybunale w Hadze, gdzie kierował grupą tłumaczy języka albańskiego. Był między innymi tłumaczem w trakcie procesu Slobodana Miloševicia.

Stale pracował naukowo. W jego dorobku znajdują się prace lingwistyczne, literaturoznawcze, przekłady powieści i poezji albańskiej na język angielski, ale większość jego prac dotyczy antropologii kultury albańskiej, literatury i historii języka. Jego pierwsze prace dotyczyły literaturoznawstwa. Opublikował między innymi *Dictionary of Albanian Literature* (1986), dwa tomy *History of Albanian Literature* (1995), skróconą albańską wersję *Histori e letërsisë shqiptare* (1997) i polskie tłumaczenie w czterech zeszytach *Zarys historii literatury albańskiej* (2004), *Studies in Modern Albanian Literature and Culture* (1996), także po albańsku *Një fund dhe një fillim* (1995). Opublikował kilka antologii poezji albańskiej w różnych językach, przekłady tomików wierszy twórców albańskich, a także prozę i poezję ludową. W czasie kryzysu kosowskiego opublikował prace analizujące historię i przyczyny konfliktu: *Kosovo: In the Heart of the Powder Keg* (1997), *Gathering Clouds: The Roots of Ethnic Cleansing in Kosovo and Macedonia*, *Early Twentieth-Century Documents* (2002). Później poświęcił się kulturze i historii, a w szczególności tradycji pieśni epickich. Powstały wówczas między innymi *Dictionary of Albanian Religion, Mythology and Folk Culture* (2001) i wersja niemiecka *Handbuch zur albanischen Volkskultur* (2002) oraz *Leksiku i kulturës popullore shqiptare* (2005). Przetłumaczył na język niemiecki najważniejszy zabytek

kultury albańskiej – kodeks prawa rodowego *Der Kanun: das albanische Gewohnheitsrecht nach dem sogenannten Kanun des Lekë Dukagjini* (2001). Opublikował wiele prac przybliżających lub odkrywających ważne postacie i zdarzenia z historii kultury albańskiej.

Robert Elsie miał rozległe kompetencje językowe: czytał i rozumiał teksty bejtedżinów (tzw. literatura typu aljamiado), dokumenty osmańskie, oryginalne alfabety albańskie – mógł więc przybliżyć nam zabytki, których prócz niego prawie nikt już nie potrafi odczytać. Znał kilkanaście języków, w tym także słowiańskie. To on zidentyfikował język polski w słowniczku zamieszczonym w zachowanym zabytku w alfabecie todhri (jednym z oryginalnych alfabetów albańskich).

Za najważniejsze swoje osiągnięcie uważał tłumaczenie największego eposu literatury albańskiej, napisanego w gegijskiej odmianie języka, tekstu *Lahuta e Malciis* autorstwa Gjergja Fishty *The Highland Lute: The Albanian National Epic* (2005). Prócz studiów albanologicznych opublikował też *Dialect Relationships in Goidelic: A Study in Celtic Dialectology* (1986) oraz antologię poezji: *The Pied Poets: Contemporary Verse of the Transylvanian and Danube Germans of Romania* (1990), *An Anthology of Sorbian Poetry from the 16th–20th Centuries* (1990), a także tłumaczenie na język niemiecki poezji Konstantina Kavafy *Das Gesamtwerk, griechisch und deutsch* (1997). Jednak główne pole jego zainteresowań stanowiła kultura, historia, literatura i język albański. Prowadził badania naukowe *sensu stricto* oraz popularyzował i przybliżał światu kulturę albańską. Nikt dotąd nie uczynił dla jej popularyzacji w świecie tak wiele.

Przedwczesna śmierć zastała go w trakcie pracy nad zabytkiem albańskim tzw. „Zeszytem Simona”.

Robert Elsie prowadził bogatą stronę internetową, na której pośród licznych dokumentów dostępne są wszystkie jego teksty oraz fonoteka dialektów albańskich: <http://www.elsie.de>.

Zapamiętamy go nie tylko jako wybitnego albanologa, ale także jako ciepłego, asertywnego i tolerancyjnego człowieka.

BIBLIOGRAFIA

Robert Elsie. (b.d.). Pobrano 20 czerwca 2018, z <http://www.elsie.de/vita.htm>

Robert Elsie – wspomnienie pośmiertne (*29 czerwca 1950 – †2 października 2017)

Tekst wspomnienia przedstawia drogę naukową i dorobek wybitnego albanologa Roberta Elsiego.

Słowa kluczowe: Robert Elsie, wspomnienie, albanologia

Robert Elsie – Obituary (*29 June 1950 – †2 October 2017)

This obituary outlines the professional career and work of Robert Elsie, an outstanding specialist in Albanian studies.

Keywords: Robert Elsie, obituary, Albanian studies

Notka o autorce

Irena Sawicka (irsawicka@gmail.com) – slawistka, bałkanistka, językoznawczyni, profesor zwyczajna, pracuje w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się fonetyką arealną, głównie w obszarze Europy Południowo-Wschodniej.

Irena Sawicka (irsawicka@gmail.com) – Slavist, Balkanologist, linguist, phonetician; Full Professor at the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences. Research interests: areal and typological phonetics, phonetic mapping of South-Eastern Europe.